

ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
імені В. СТЕФАНІКА

Відділ бібліотекознавства

**БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК
ПУБЛІКАЦІЙ З ПРОБЛЕМ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА,
БІБЛІОГРАФІЗНАВСТВА ТА КНИГОЗНАВСТВА**

Випуск 1

Львів – 2026

Бібліографічний покажчик публікацій з проблем бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства / уклад.: В. О. Мудроха, М. М. Саган; відп. ред. Л. В. Сніцарчук; ЛННБ України ім. В. Стефаника, Відділ бібліотекознавства. — Львів, 2026. — Вип. 1. — 49 с.

У покажчику відображено анотовані бібліографічні описи статей із фахових періодичних видань, що поповнили фонд відділу бібліотекознавства Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника упродовж 2026 року. Серед них – «Бібліотечний вісник», «Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», «Вісник Харківської державної академії культури», «Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника», «Пресознавство», «Документознавство. Бібліотекознавство. Інформологія», «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечна планета», «Бібліотечний Меркурій» та інші.

Тематика статей охоплює історію бібліотечної справи та стратегії її сучасного розвитку. Висвітлено особливості діяльності бібліотек України, зокрема збереження культурної спадщини та адаптацію установ до умов воєнного стану. Окрему увагу приділено впровадженню новітніх технологій: від створення цифрових колекцій до забезпечення оперативного доступу до книжкових пам'яток. Інформативність покажчика посилюють бібліографічні записи нормативно-правових актів, що регламентують розвиток бібліотечно-інформаційної сфери та відображають зміни в суспільно-політичному, науковому й культурному житті держави.

З метою забезпечення зручності пошуку бібліографічні записи систематизовано за тематичними розділами. Видання оснащено покажчиком імен авторів публікацій та покажчиком бібліотек.

Покажчик розрахований на широке коло фахівців: наукових та науково-педагогічних працівників, які провадять дослідження в царині бібліотекознавства, книгознавства, бібліографознавства, архівознавства, документознавства, інформології та інших дисциплін соціокомунікаційного циклу. Видання буде корисним для студентів, аспірантів і докторантів, а також для працівників бібліотек, архівів, музеїв, видавничих і книготорговельних підприємств.

Укладачі: **В. О. Мудроха, М. М. Саган**

Відповідальний редактор: **Л. В. Сніцарчук**

Комп'ютерне верстання: **М. М. Саган**

ЗМІСТ

Бібліотекознавство.....	4
Розвиток бібліотечної справи і бібліотекознавства.....	4
Законодавчі та нормативно-правові документи в галузі бібліотечної справи.....	6
Організація і управління в бібліотечній справі.....	8
Бібліотечний маркетинг. Бібліотечні кадри.....	10
Історія бібліотечної справи та бібліотекознавства.....	13
Видатні діячі бібліотечної справи.....	15
Міжнародне співробітництво.....	17
Бібліотечна система України. Окремі бібліотеки.....	22
Основні напрями бібліотечної діяльності.....	25
Формування бібліотечних фондів.....	28
Стародруки, рідкісні видання. Колекції, архіви.....	30
Інформаційне обслуговування. Сучасні технології в обслуговуванні користувачів.....	34
Організація електронних бібліотечних ресурсів.....	36
Методичне забезпечення бібліотечної діяльності. Інноваційна діяльність.....	37
Бібліографознавство.....	40
Книгознавство.....	42
Іменний покажчик.....	46
Покажчик бібліотек.....	49

Бібліотекознавство

1. Ауліна О. Роль вітчизняних бібліотек як центрів соціальної комунікації в умовах російсько-української війни / Олена Ауліна // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 261-278. – Бібліогр.: с. 274-275 (14 назв).

Визначено, що роль бібліотечних установ у соціальних комунікаціях в умовах російсько-української війни є надзвичайно важливою. Показано, що бібліотеки в кризові моменти виконують не лише традиційні функції, але й адаптуються до нових реалій, ставши активними учасниками в підтримці морального духу нації, в боротьбі з дезінформацією, а також у збереженні культурної спадщини.

2. Драпалюк Д. М. Наукова колаборація в публікаційній діяльності з бібліотекознавства та інформаційних наук / Д. М. Драпалюк // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 68. – С. 31-41. – Бібліогр.: с. 39-40 (19 назв).

Розглянуто тенденції наукової колаборації в публікаційній діяльності з освітньої тематики у сфері бібліотекознавства та інформаційних наук у наукових фахових журналах України, опублікованих протягом 2018–2023 рр. Досліджено поширеність гомогенного й гетерогенного авторства статей. Встановлено, що гомогенне авторство суттєво переважає. Невисока інтенсивність наукових зв'язків між дослідниками різних інституцій свідчить про автономність проведення наукових розвідок, відсутність міжінституційних проєктів для вирішення актуальних освітніх питань.

Розвиток бібліотечної справи і бібліотекознавства

3. Гарагуля С. Перспективи розвитку наукових бібліотек як центрів системної підтримки наукових досліджень / Сергій Гарагуля // Бібліотечний вісник. – 2026. – № 1. – С. 59-74. – Бібліогр.: с. 42-43 (13 назв).

Запропоновано модель центру підтримки досліджень, яка передбачає інтегровану участь бібліотеки в усіх етапах дослідницького циклу: формуванні

інформаційної бази, управлінні науковими даними, підготовці публікацій, виборі каналів наукової комунікації, оцінюванні наукової продуктивності та збереженні результатів досліджень. Саме бібліотека володіє унікальним поєднанням інфраструктурних ресурсів, експертизи в галузі інформаційного менеджменту та нейтральної інституційної позиції, що дає можливість їй виступати координаційним центром між дослідниками, адміністрацією установи та зовнішніми інформаційними системами.

4. Горбань Ю. Цифрова трансформація публічних бібліотек України: сучасний стан, виклики та перспективи / Юрій Горбань, Тетяна Новальська // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2025. – №12 (353). – С. 10-16. – Бібліогр.: с. 14-15 (19 назв).

У статті проведено комплексний аналіз особливостей цифрової трансформації публічних бібліотек України в умовах сучасних соціальних, технологічних і безпекових викликів. Розглянуто основні напрями цифровізації: розвиток електронної інфраструктури та ресурсів, використання цифрових комунікацій і соціальних мереж, формування цифрової культури й створення цифрових робочих місць.

5. Горовий В. Бібліотечні технології інформаційного етапу людського розвитку / Валерій Горовий // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 35-45. – Бібліогр.: с. 43 (6 назв).

Досліджено розвиток електронних інформаційних технологій, який протягом останніх десятиріч стимулював активізацію глобалізаційних процесів і органічно потрібних при цьому інформаційних обмінів, від міжнародних, стратегічних до регіональних і місцевих. Ці інформаційні обміни ґрунтуються як на наявних фондах бібліотечних та інших центрів збереження й організації використання інформації, так і на розвитку нового інфотворення. Об'єктивною умовою ефективного використання інформаційних ресурсів бібліотек став розвиток електронних технологій у бібліотечній справі, нових форм бібліотечного обслуговування користувачів в умовах інформатизації.

6. Збанацька О. М. Історичний ракурс сучасного бібліотекознавства / Оксана Миколаївна Збанацька // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – № 4. – С. 6-17. – Бібліогр.: с. 15-16 (26 назв).

Висвітлено основні історичні етапи становлення та розвитку зарубіжного й українського бібліотекознавства. Запропоновано визначення терміна «бібліотекознавство», окреслено структуру, міждисциплінарні зв'язки, наукову періодику сучасного бібліотекознавства.

7. Костенко Л. Бібліотечна Україна: минуле, сучасне, майбутнє / Леонід Костенко, Вікторія Копанєва, Олександр Жабін // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №3 (356). – С. 29-34. – Бібліогр.: с. 33-34 (12 назв).

Розглянуто умовні історичні етапи розвитку бібліотечної діяльності, зокрема доцифровий, цифровий та окреслено підходи до постцифрового. Констатовано, що бібліотечне середовище України розвивається відповідно до історичних тенденцій розбудови книгозбірень світу. Висвітлено особливості початкового періоду розвитку бібліотечної діяльності на теренах України.

8. Салата Г. Кризова комунікація та соціальна реальність: інформаційна роль бібліотек в екстремальних ситуаціях / Галина Салата, Надія Бачинська // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2025. – №12 (353). – С. 16-22. – Бібліогр.: с. 21 (5 назв).

Досліджено інформаційну функцію бібліотек у контексті екстремальних ситуацій, зокрема воєнних конфліктів, пандемій і техногенних катастроф. Увагу зосереджено на специфіці кризової комунікації й трансформаціях соціальної реальності, що супроводжують ці виклики.

Законодавчі та нормативно-правові документи в галузі бібліотечної справи

9. Гришин В. Розвиток цифрової інфраструктури системи електронного документообігу органів державної влади / Віталій Гришин // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №4 (357). – С. 32-37. – Бібліогр.: с. 36 (16 назв).

Проаналізовано складники технічної інфраструктури, принципи функціонування, питання інформаційної безпеки систем електронного

документообігу органів державної влади, а також аспекти інтеграції та впровадження в них хмарних й інтелектуальних технологій. Обґрунтовано роль електронного документообігу як головного чинника цифрової трансформації публічного управління й окреслено перспективи модернізації державних інформаційних систем.

10. Опірський М. Ю. Нормативно-правові акти як джерело бібліотекознавчої термінології для довідкових видань / Максим Юрійович Опірський // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №3. – С. 32-42. – Бібліогр.: с. 40-42 (51 назва).

З'ясовано, що нормативно-правові акти є важливим джерелом бібліотекознавчої термінології для галузевих довідкових видань. Основоположним для бібліотечної справи є Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», а рамковим законом діяльності бібліотек, бібліотечних установ – Закон України «Про культуру». Для унормування бібліотекознавчої термінології значущими є ті акти, які урегульовують діяльність окремої категорії бібліотек як науково-дослідних, освітніх установ, виконання ними інших природно властивих функцій («Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про видавничу справу»). Важливими є акти, що мають опосередковане для галузі значення, представляючи особливу цінність для сфер суміжних із бібліотечною – архівною, музейною, інформаційною. До таких належать: «Про музеї та музейну справу», «Про Національний архівний фонд і архівні установи», «Про охорону культурної спадщини» та ін.

11. Розколупа Н. Повноваження держави та органів місцевого самоврядування щодо організації роботи публічних бібліотек : Україна і країни ЄС / Наталія Розколупа // Бібліотечна планета. – Київ, 2025. – №3 (109). – С. 6-10. – Бібліогр.: с. 10 (9 назв).

Проаналізовано оновлені державні соціальні нормативи, що регламентують мережу, доступність, графік роботи та комплектування бібліотек, а також порівнюючи український досвід із практиками країн

Європейського Союзу, авторка акцентує на нагальній потребі в системному вдосконаленні нормативно-правової бази в бібліотечній сфері.

12. Стадник Ю. Цифрова трансформація документно-інформаційної діяльності: виклики та сучасні практики / Юрій Стадник // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №4 (357). – С. 27-31. – Бібліогр.: с. 30 (14 назв).

Досліджено особливості цифрової трансформації документно-інформаційної діяльності в умовах розвитку інформаційного суспільства. Розглянуто сучасні тенденції цифровізації інформаційної сфери, які впливають на діяльність державних установ, підприємств та організацій. Проаналізовано основні підходи до управління документно-інформаційними ресурсами, а також роль інформаційно-комунікаційних технологій в модернізації процесів створення, опрацювання, зберігання та використання документів. Особливу увагу приділено нормативно-правовим засадам розвитку інформаційної діяльності в Україні та їх значенню для впровадження електронного документообігу й цифрових інформаційних ресурсів. Встановлено, що використання цифрових технологій сприяє оптимізації інформаційних потоків, підвищенню ефективності управління та забезпеченню оперативного доступу до інформації.

Організація і управління в бібліотечній справі

13. Стадник Ю. В. Керування документальними процесами як складова та функція управлінської діяльності / Юрій Васильович Стадник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2026. – №1. – С. 90-95. – Бібліогр.: с. 95 (12 назв).

Проаналізовано основні поняття сфери records management, визначено місце й роль керування документальними процесами в системі управління, охарактеризовано передумови застосування міжнародних підходів, а також окреслено значення нормативно-правового та організаційного забезпечення формування ефективної політики роботи з документами. На прикладі ТОВ «Старлайт-Львів» встановлено, що вдалий вибір інформаційного продукту та впровадження автоматизованої системи документообігу є визначальними

чинниками підвищення ефективності керування документаційними процесами і формування раціональної управлінської практики. Застосування сучасних інформаційних рішень сприяє оптимізації руху документів, зменшенню трудомісткості їх опрацювання та підвищенню результативності управлінської діяльності загалом.

14. Федорук О. М. Сучасні підходи до автоматизації бібліотечних процесів у закладах вищої освіти / Олеся Михайлівна Федорук, Марія Анатоліївна Зубарева // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2026. – №1. – С. 13-22. – Бібліогр.: с. 21-22 (21 назва).

Доведено, що впровадження електронного документообігу та автоматизованої діяльності бібліотечних інформаційних систем є ключовою передумовою ефективної бібліотеки закладів вищої освіти в умовах цифрової трансформації та зовнішніх викликів. Встановлено, що комплексна автоматизація підвищення бібліотечних процесів забезпечує оперативність управління інформаційними ресурсами, підвищення якості бібліотечно-інформаційного обслуговування та розширення можливостей віддаленого доступу до наукового контенту. Підтверджено, що результативність цифрових перетворень у бібліотечній сфері залежить від рівня інтеграції електронного документообігу з інформаційною інфраструктурою закладу вищої освіти, наявності належного кадрового та технічного забезпечення, а також системного підвищення цифрових компетентностей бібліотечних працівників.

15. Химиця Н. О. Results-Based Management як інструмент оптимізації організаційної культури бібліотечної установи / Н. О. Химиця, Д. Ю. Єндик // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 68. – С. 148-162. – Бібліогр.: с. 159-160 (19 назв).

Статтю присвячено обґрунтуванню системного підходу до оптимізації організаційної культури бібліотечних установ на основі методології Results-Based Management (RBM). У роботі проаналізовано ключові теоретичні моделі організаційної культури та показано, що RBM, на відміну від традиційних

описових підходів, забезпечує операційну логіку діагностики, планування й оцінювання культурних змін.

16. Чередник Л. А. Цифрові сервіси та системи електронного документообігу в органах публічного управління / Людмила Анатоліївна Чередник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №3. – С. 73-78. – Бібліогр.: с. 78 (9 назв).

Розглянуто актуальні питання впровадження цифрових сервісів та систем електронного документообігу в органах публічного управління. Проаналізовано практичне застосування в органах державної влади сучасних українських систем електронного документообігу «MASTER: Документообіг», «М.Е.Дос», «АСКОД». Також запропоновано модель інтеграції класичних СЕД із сучасними технологіями блокчейн та штучного інтелекту, що передбачає формування гібридного середовища управління документами, здатного забезпечувати підвищений рівень прозорості, захищеності та автоматизації управлінських процедур.

Бібліотечний маркетинг. Бібліотечні кадри

17. Гайван А. Трансформація професійної ідентичності бібліотекаря в умовах впровадження штучного інтелекту / Андрій Гайван // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 313-329. – Бібліогр.: с. 323-325 (19 назв).

Досліджено, що зараз як ніколи необхідне оновлення освітніх програм закладів вищої освіти, запровадження короткострокових професійних тренінгів, підтримка самоосвіти та використання професійних стандартів для цілеспрямованої трансформації ідентичності бібліотекарів в епоху ШІ.

18. Денис І. Використання сучасних інтерактивних технологій під час викладання курсу «Електронний документообіг» / Ірина Денис, Оксана Гриджук // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №4 (357). – С. 12-16. – Бібліогр.: с. 15 (8 назв).

Висвітлено інтерактивні технології навчання, які є невіддільним складником підготовки фахівців у галузі електронного документообігу.

Використання зазначених технологій дає змогу не лише підвищити ефективність навчального процесу, а й адаптувати освітнє середовище до потреб сучасного цифрового ринку праці. Упровадження інтерактивних методів у викладання дисципліни «Електронний документообіг» є актуальним і перспективним напрямом підвищення майстерності педагогічної діяльності у закладах вищої освіти.

19. Драпалюк Д. М. Профілізація і диверсифікація освітніх програм підготовки бібліотечних та інформаційних фахівців / Дмитро Миколайович Драпалюк // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №2. – С. 69-74. – Бібліогр.: с. 74 (10 назв).

Проведено аналіз з використанням широкої емпіричної бази, який засвідчив, що профілізаційні і диверсифікаційні процеси розвиваються в напрямі таких актуальних аспектів фахової підготовки, як інформаційна аналітика, інформаційний і комунікаційний менеджмент, документаційна та інформаційна підтримка управлінської діяльності, технології PR- і HR-діяльності, інтернет-маркетинг, медіа технології, технології штучного інтелекту, хмарні технології. Технологічний розвиток, зумовлений процесами глобальної цифровізації, інтеграція предметних полів споріднених та близьких сфер суспільної діяльності слугує основою для побудови диверсифікованих освітніх програм для здобуття вищої освіти.

20. Мудроха В. Підвищення фахового рівня інформаційно-бібліотечних працівників Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника / Валентина Мудроха, Наталія Прокопенко // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Львів, 2025. – Вип. 17 (33). – С. 113-129. – Бібліогр.: с. 126-127 (16 назв).

Проаналізовано особливості та специфіку процесу підвищення фахового рівня інформаційно-бібліотечних працівників Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника в умовах сучасних трансформацій інформаційного простору. Детально окреслено чітко вибудовану в межах установи багаторівневу систему безперервного професійного розвитку

кожного співробітника: від традиційних семінарів та тренінгів до інноваційних майстер-класів, вебінарів та програм обміну досвідом. Особливу увагу приділено аналізу ефективності застосування різних методів навчання та їхнього впливу на якість надання інформаційно-бібліотечних послуг.

21. Опанасенко В. В. Брендінг як стратегія функціонування бібліотек в умовах соціокультурних та технологічних трансформацій / В. В. Опанасенко // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 68. – С.104-113. – Бібліогр.: с. 112-113 (11 назв).

Розглянуто брендінг як стратегію функціонування бібліотек в умовах соціокультурних і технологічних трансформацій. Обґрунтовано актуальність переходу від традиційного уявлення про бібліотеку як сховище ресурсів до позиціонування її як соціокультурного хабу. Визначено, що бібліотечний бренд є не лише маркетинговим інструментом, а й стратегічною моделлю розвитку, яка формує унікальну ідентичність, підсилює суспільну легітимність та конкурентоспроможність інституції.

22. Опанасенко В. Візуальний брендінг бібліотек: порівняльний аналіз українського та зарубіжного досвіду / Віктор Опанасенко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 147-159. – Бібліогр.: с. 156-157 (10 назв).

Зроблено порівняльний аналіз візуального брендінгу українських та зарубіжних бібліотек, що дає підстави для висновку, що візуальний брендінг – це невід’ємна частина комунікації бібліотечних установ із цільовою аудиторією, що не лише підвищує їх видимість та привабливість, а й підкреслює їхню суспільну роль. Розглянуто досвід трьох американських бібліотек: Публічної бібліотеки м. Медісон, Публічної бібліотеки м. Сіетл, Публічної бібліотеки м. Буена-Віста, брендінг яких характеризується зрілістю, охоплює різні канали для взаємодії з аудиторією, вирізняється єдиним стилем. Українські бібліотеки – Одеська національна наукова бібліотека, Публічна бібліотека імені Лесі Українки, Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка та інші поступово розвивають власну візуальну

ідентичність, оригінальну та самобутню. Водночас цей розвиток потребує цілісного підходу до брендингу, він має враховувати культурні особливості та історичне коріння бібліотек, місцеві традиції, цінності та потреби громади.

23. Шаповал М. Глобальні маркетингові тренди 2025 року в контексті формування бренду бібліотек ЗВО / Максим Шаповал // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №1 (354). – С. 4-9. – Бібліогр.: с. 7-8 (18 назв).

Підсумовано, що маркетинг у бібліотеках ЗВО нині трансформується в системну інтегровану практику, яка передбачає не лише інформування, а й створення попиту, диференціацію культурно-освітніх послуг і позиціонування бібліотеки у свідомості цільової аудиторії. Визначено перспективи інтеграції трендів як інструменту підвищення релевантності, впізнаваності та конкурентоспроможності бібліотек ЗВО у цифрову добу.

24. Янчуков О. М. Актуалізація відеоконтенту публічних бібліотек України в цифрову епоху / О. М. Янчуков // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 68. – С.114-123. – Бібліогр.: с. 121-122 (13 назв).

Досліджено особливості створення бібліотечного відеоконтенту та визначено ефективні стратегії його створення. Визначено, що в умовах турбулентності ключовим елементом діяльності бібліотеки має виступати цифровий маркетинг, який фокусується на створенні, комунікації та обміні інформацією. Відеомаркетинг є важливою стратегією цифрового маркетингу з використанням відеоконтенту для просування своїх продуктів і послуг. Залучення бібліотек до створення відеоконтенту — це шлях до забезпечення ефективної комунікації із сучасними користувачами та надання зрозумілих відповідей на складні питання в кризових умовах.

Історія бібліотечної справи та бібліотекознавства

25. Заєць О. Бібліотека Тимофія (Щербацького) у складі історичної бібліотеки Софійського кафедрального собору як історичне джерело / Олена Заєць // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 371-390. – Бібліогр.: с. 386-387 (17 назв).

Здійснено спробу реконструкції особової бібліотеки митрополита Тимофія (Щербацького) на основі книжкового зібрання Київського Софійського кафедрального собору, що зберігається в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського. Виявлено видання, передані митрополитом під час його переведення на Московську митрополію у 1757 р., які можуть бути використані як додаткове джерело для дослідження його діяльності, кола читання та інтелектуальних інтересів.

26. Кірішева О. Національній науковій медичній бібліотеці України — 95! / Олена Кірішева // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2025. – №12 (353). – С. 41-43.

Подано огляд роботи XXIII Міжнародної науково-практичної конференції «Медичні бібліотеки України: поєднання досвіду, мудрості, знань», що відбулася 15-16 жовтня 2025 року в Києві. Захід було приурочено до 95-річного ювілею Національної наукової медичної бібліотеки України (ННМБУ). Висвітлено ключові події форуму, зокрема обговорення ролі бібліотек у часи війни як центрів психологічної підтримки та ментального відновлення суспільства. Приділено увагу міжнародному співробітництву, зокрема проєкту створення Польської медичної бібліотеки імені професора Збігнєва Реліги.

27. Кунанець Н. Засади, переваги та особливості інформаційно-аналітичної діяльності сучасної бібліотеки / Наталія Кунанець, Наталія Демчук, Артур Квіквінія // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №4. – С. 18-30. – Бібліогр.: с. 29-30 (40 назв).

Обґрунтовано, що інформаційно-аналітична діяльність є ключовим чинником трансформації бібліотек у багатофункціональні інформаційно-комунікаційні центри, здатні продукувати аналітичні продукти, підтримувати наукову комунікацію та прийняття управлінських рішень. Визначено, що ефективність цієї діяльності має ґрунтуватися на принципах системності, інноваційності та орієнтації на потреби користувачів, а пріоритетами виступають розвиток електронних ресурсів, створення інформаційно-аналітичних продуктів для науки, освіти й управління та інтеграція бібліотек у глобальний інформаційний простір. Наголошено на зростаючій ролі

інформаційно-аналітичних центрів і національних аналітичних ресурсів у формуванні цифрового ландшафту та підтримці суспільства, заснованого на знаннях.

28. Лугова Л. Леотека 4.0: новий формат існування бібліотеки / Лариса Лугова // *Бібліотечна планета*. – Київ, 2025. – №3 (109). – С.14-16.

Висвітлено діяльність Львівської обласної бібліотеки для дітей, яка у 2025 р. відзначає своє 85-річчя разом з низкою бібліотек Західної України. І хоч її вік доволі поважний, втім завдання, які бібліотека вирішує, – сучасні, підходи в роботі – інноваційні, прагнення бути лідером – незмінне, простір – динамічний, сучасні інструменти роботи – в пріоритеті!

29. Румик Д. Соціальні мережі як основа медіасередовища публічних бібліотек України / Дмитро Румик // *Вісник Книжкової палати*. – Київ, 2025. – №10 (351). – С. 10-15. – Бібліогр.: с. 14 (18 назв).

З'ясовано роль соціальних мереж у формуванні медіасередовища публічних бібліотек України. Проаналізовано досвід використання платформи Facebook у роботі книгозбірень і визначено особливості їх активності у цифровому середовищі. Проведено типологізацію стратегій формування медіасередовища публічними бібліотеками України. Зосереджено увагу на ролі українських книгозбірень в умовах війни. Зроблено висновок, що сучасні соціальні мережі становлять фундаментальну основу медіасередовища публічних бібліотек України й відіграють важливу роль у забезпеченні й розширенні доступності послуг.

30. Сербін О. Бібліотеці Мудрого – 160 років / Олег Сербін // *Бібліотечна планета*. – Київ, 2026. – №1 (111). – С. 4-6.

Висвітлено основні етапи становлення й трансформації Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, зміну її статусу, розвиток фондів та місце установи в національному бібліотечному просторі. Окреслено сучасну місію бібліотеки як провідного науково-методичного та інформаційного центру, що сприяє розвитку бібліотечної справи, професійної комунікації та впровадженню інновацій у практику діяльності бібліотек.

Видатні діячі бібліотечної справи

31. Лощинська Н. Книгознавчий доробок Павла Балицького в журналі «Життя й революція»: до 100-річчя створення часопису / Наталія Лощинська // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 481-502. – Бібліогр.: с. 497-499 (20 назв).

Вперше здійснено аналіз серії книгознавчих публікацій П. Балицького, відомого українського фахівця видавничої справи, книгознавця, редактора видавництва «Друкарь». П. Балицький здійснив ретельний аналіз українського книгодрукування в першій половині XIX ст. з точки зору технічного й мистецького оформлення книги. Він є видатний український бібліограф, бібліотекознавець, книгознавець, видавець, педагог. Саме з його ім'ям пов'язане створення потужного видавництва «Друкарь», діяльність якого на сьогодні перебуває в процесі вивчення. Проведений аналіз журнальних публікацій П. Балицького «Етюди з історії української книги» на сторінках журналу «Життя й революція» дає підстави стверджувати: статті демонструють високий рівень володіння матеріалом, інформаційну насиченість, володіння термінологічним апаратом, продумане використання різних методів пошуку джерел.

32. Онищенко О. Берегиня академічної спадщини (до ювілею Лідії Миколаївни Яременко) / Олексій Онищенко, Любов Дубровіна, Андрій Шаповал // Бібліотечний вісник. – 2026. – № 1. – С. 172-180.

Статтю присвячено з нагоди відзначення ювілею відомої фахівчині в галузі архівознавства, документознавства, джерелознавства та історії української науки Лідії Миколаївни Яременко. Майже 40 років її професійного життя пов'язані з Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського (НБУВ), де вона понад два десятиліття очолювала Інститут архівознавства. У матеріалі детально описано її шлях від коректора до провідного науковця та керівника, який сформував нормативну базу для сучасного діловодства в системі НАН України. За активної участі Ювілянтки здійснювалися такі науково-дослідні проєкти ІА, як: «Архівна спадщина української науки», «Документно-

інформаційні ресурси архівної спадщини української академічної науки: історія і сучасність», «Формування та актуалізація документної інформації Архівного фонду НАН України як складової історичної пам'яті про українську науку». За вагомі наукові та професійні здобутки Л. М. Яременко стала лауреатом премії імені М. І. Костомарова НАН України (2011), отримала відзнаки НАН України «За професійні здобутки» (2013) і «На честь 100-річчя НАН України» (2018), нагороджена Почесною грамотою Президії НАН України (2023). У 2017 р. їй присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України».

33. Сєдих В. Б. Борович у книжковому просторі України (1920-ті – початок 1930-х років) / Віктор Сєдих // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №2 (355). – С. 50-52.

Узагальнено вагомий внесок бібліотекознавця, бібліографа, книгознавця Бориса Осиповича Боровича в розвиток книжкової справи України. Дослідження сфокусовано на особливостях функціонування сфери книжкової торгівлі окресленого хронологічного періоду, зокрема стані, формі й методах торгівлі, підготовленості кадрів, головній суспільній місії книгарень — просвітництво замість комерції. Проаналізовано пропозиції науковця щодо напрямів розвитку галузі.

Міжнародне співробітництво

34. Галицька С. Інформаційний пошук в електронному каталозі Британської бібліотеки на прикладі українських колекцій / Світлана Галицька // Бібліотечний вісник. – 2026. – № 1. – С. 75-90. – Бібліогр.: с. 88 (18 назв).

Досліджено сучасну модель пошукової системи Британської бібліотеки. Розглянуто формування Бібліотекою широкого спектра масивів інформації, зокрема, створення колекцій рідкісних українських видань, які є документною науковою і культурною спадщиною України. Проаналізовано можливості інформаційно-бібліотечної системи щодо навігації та багатоаспектного пошуку необхідних матеріалів.

35. Гах І. Перспективи розвитку і використання штучного інтелекту в бібліотеці (зарубіжний досвід) / Ігор Гах // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 322-335.

Описано роль, яку ШІ відіграє в обслуговуванні читачів та клієнтів бібліотек та інших освітніх закладів, зокрема висвітлено проблеми та питання щодо його використання. З'ясовано, що впровадження штучного інтелекту в бібліотечну справу має широкі перспективи на майбутнє, але не обходиться без викликів. Наголошено, що етичні питання, пов'язані з конфіденційністю даних, можливістю упередженості алгоритмів і залежністю від технологій, потребують ретельного розгляду. Бібліотекарі та керівники бібліотек мають забезпечити, щоб впровадження ШІ відповідало етичним нормам і вимогам користувачів.

36. Головач Н. М. Збереження культурної спадщини в умовах воєнних конфліктів: міжнародні практики, проекти та цифрові рішення / Наталія Миколаївна Головач // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №2. – С. 30-35. – Бібліогр.: с. 35 (11 назв).

Досліджено міжнародний практичний досвід збереження культурної спадщини та визначено механізми його адаптації і впровадження в Україні. Виокремлено комплекс інноваційних методів створення віртуальних середовищ, що поєднують науково-технічні та мистецькі підходи для збереження і подальшої реставрації культурної спадщини України.

37. Дубас Т. Журнали відкритого доступу: міжнародний міждисциплінарний журнал Emerging Science Journal у колекції Національної центральної бібліотеки Флоренції / Тетяна Дубас, Галина Булахова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 279-298. – Бібліогр.: с. 292-294 (24 назви).

Описано та проаналізовано характерні особливості журналу відкритого доступу, що зберігається у фондах Національної центральної бібліотеки Флоренції, на прикладі міжнародного міждисциплінарного журналу Emerging Science Journal (Журнал нових наук). Наголошено на важливості надання

*відкритого доступу до своїх досліджень авторам. Висвітлено особливості редакційної політики відкритого доступу журналів. Підкреслено, що для забезпечення ширшого поширення й видимості досліджень журнал *Emerging Science Journal* (Журнал нових наук) індексується в Довіднику журналів відкритого доступу (*Directory of Open Access Journals*), міжнародно визнаному індексі, який сприяє публікації високоякісних, рецензованих матеріалів відкритого доступу.*

38. Залєвська А. Міжнародне партнерство як стратегічний напрям культурної дипломатії / Аліна Залєвська // *Бібліотечна планета*. – Київ, 2026. – №1 (111). – С. 35-38. – Бібліогр.: с. 38 (6 назв).

Висвітлено досвід діяльності бібліотечного закладу регіонального рівня у реалізації завдань культурної дипломатії. Розкрито напрями міжнародної співпраці, зокрема розвиток партнерських зв'язків, виставкову діяльність, використання цифрових платформ, реалізацію перекладних проєктів та впровадження інклюзивних практик у взаємодії із зарубіжними партнерами.

39. Лісова І. Підтримка інтеграції іммігрантів — актуальний напрям діяльності закордонних бібліотек / Ірина Лісова // *Вісник Книжкової палати*. – Київ, 2026. – №4 (357). – С. 46-52. – Бібліогр.: с. 50-51 (23 назви).

Висвітлено головні аспекти міграційної політики й інтеграційних процесів окремих зарубіжних країн. Розглянуто основні напрями діяльності різних інституцій у сфері надання міграційних послуг за кордоном. Зосереджено увагу на питаннях культурної інтеграції іммігрантів. Висвітлено роль закордонних публічних бібліотек в інтеграційній діяльності країн, схарактеризовано напрями та форми роботи з обслуговування іммігрантів.

40. Мартиненко Я. Ю. Дослідження проблеми впровадження хмарних технологій у бібліотеках: закордонний досвід / Я. Ю. Мартиненко // *Вісник Харківської державної академії культури*. – Харків, 2025. – Вип. 68. – С.80-91. – Бібліогр.: с. 88-91 (41 назва).

Представлено різні підходи науковців щодо переваг і ризиків застосування хмарних технологій у бібліотеках. Підкреслено вплив хмарних технологій на

трансформацію бібліотечних послуг та модернізацію інформаційно-бібліотечної діяльності, зосереджено увагу на переліку бібліотечних послуг, що можуть бути значно покращені в результаті впровадження хмарних технологій. Особливу увагу приділено ролі хмарних технологій у створенні цифрової бібліотеки.

41. Моршна Н. Роль президентської бібліотеки Олусегуна Обасанджо у відродженні Африки / Наталія Моршна // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 336-346. – Бібліогр.: с. 344 (7 назв).

Розкрито актуальні проблеми діяльності президентської бібліотеки Олусегуна Обасанджо (OOPPL), яка аналізується в контексті його ролі у створенні та формуванні документального фонду з історії Нігерії. З'ясовано, що історія заснування першої в Західній Африці бібліотеки, створеної за зразком президентських бібліотек США, тісно пов'язана з історією Нігерії та її соціокультурними пріоритетами щодо стимулювання ідей демократії, відродження належного управління та лідерства в Африці. Аналіз складу і змісту фонду OOPPL показав його важливу роль для проведення досліджень з питань демократичних цінностей та державотворення в Нігерії.

42. Ніколайчук А. Англосаксонська модель публічної бібліотеки та особливості її впровадження у провідних країнах світу / Антон Ніколайчук // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №4 (357). – С. 42-46. – Бібліогр.: с. 45 (13 назв).

Розглянуто особливості англосаксонської моделі публічної бібліотеки та її впровадження в бібліотечних закладах Великої Британії, США й країнах ЄС на сучасному етапі розвитку соціокультурного простору. Виявлено, що модель передбачає створення безпечного, динамічного та локального простору для взаємодії й розвитку спільнот (упровадження інструментів для вдосконалення навичок і розширення можливостей аудиторії; об'єднання користувачів; надання інформаційно-консультаційних послуг; реагування на потреби й проблеми місцевих громад).

43. Ніколайчук А. П. Англосаксонська модель публічної бібліотеки та особливості її впровадження в країнах ЄС / Антон Петрович Ніколайчук // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №3. – С. 26-31. – Бібліогр.: с. 30 (13 назв).

*З'ясовано, що модель передбачає створення безпечного, динамічного та локального простору для взаємодії і розвитку спільнот (надання відвідувачам інструментів для вдосконалення навичок та відкриття нових можливостей; об'єднання людей та надання інформаційних і консультаційних послуг; реагування на потреби та проблеми місцевих громад). На основі розгляду робочої програми *Libraries deliver: ambition for public libraries in England 2016 to 2021* засвідчено, що діяльність мережі публічних бібліотек за англосаксонською моделлю у Великобританії передбачає: культурне та творче збагачення; збільшення читання та грамотності; розвиток цифрового доступу та грамотності; підтримку кожного в досягненні свого повного потенціалу тощо.*

44. Шевченко О. «Збережена україніка: цифровий архів української діаспори». Європейський грантовий проєкт у дії / Оксана Швченко // Бібліотечна планета. – Київ, 2025. – №4 (110). – С.16-18.

Проаналізовано один із напрямів російської агресії, щодо збереження історичної пам'яті, який став надзвичайно важливим. У цьому контексті дуже важливою є робота фахівці відділу рідкісних та цінних документів ДОУНБ і Канадсько-українського бібліотечного центру з оцифрування 18 тис. книг і журналів, що охоплюють теми української історії, культури, мови, літератури, мистецтва, тощо.

45. Шлапак Ю. Інституційна підтримка книговидання: українські реалії і досвід країн Балтії / Юлія Шлапак, Галина Булахова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 160-177. – Бібліогр.: с. 171-173 (17 назв).

Розглянуто питання книговидання в Україні як важливого чинника розвитку освіти, збереження мови, національної ідентичності. Наголошено на важливості книг і читання в контексті формування світогляду, збереження,

трансляції й переосмислення культурної спадщини та історичного досвіду. Схарактеризовано Український інститут книги (УІК) як державну установу при Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України. Проведено короткий огляд установ, аналогічних УІК, у країнах Балтії.

Бібліотечна система України. Окремі бібліотеки

46. Гарагуля С. Бібліотеки в парадигмі відкритої науки: академічний кейс / Сергій Гарагуля // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №4 (357). – С. 6-12. – Бібліогр.: с. 10-11 (15 назв).

Статтю присвячено аналізу трансформації ролі академічних бібліотек у контексті становлення та розвитку парадигми відкритої науки. Наголошено, що сучасна академічна бібліотека з посередника в наданні доступу до інформації перетворюється на стратегічного партнера в науково-дослідному процесі на засадах відкритості даних, публікацій, цифрових ресурсів. На основі академічного кейсу Національної академії наук (НАН) України проаналізовано практичні механізми впровадження принципів відкритості в консолідованому ресурсі дослідницьких даних і відкритих публікацій LibNAS UA. Розглянуто роль провідних світових бібліотек у впровадженні інституційних репозитаріїв, систем керування дослідницькими даними, підтримці відкритих ідентифікаторів (ORCID, DOI, ROR) і забезпеченні відповідності міжнародним стандартам відкритості (FAIR, OpenAIRE).

47. Гарагуля С. Наукові бібліотеки в інформаційному суспільстві: ключові тенденції та перспективи / Сергій Гарагуля // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 46-64. – Бібліогр.: с. 58-60 (22 назви).

Проаналізовано трансформації наукових бібліотек в умовах розвитку інформаційного суспільства та цифрової науки. Розглянуто ключові тенденції, що визначають сучасний вектор еволюції бібліотечних установ: переорієнтацію на модель наукового мультисервісу, розвиток цифрової інфраструктури, формування віртуальних просторів знань і розширення

освітніх функцій. Особливу увагу приділено ролі бібліотек у забезпеченні доступу до глобальних інформаційних ресурсів, підтримці інструментів відкритої науки, управлінні дослідницькими даними та розвитку цифрової культури користувачів. Проаналізовано нові професійні ролі бібліотекарів, зокрема функції цифрового посередництва, аналітичної та технологічної підтримки наукових досліджень. Показано, що наукова бібліотека в інформаційному суспільстві перетворюється на динамічний, децентралізований та інтерактивний інформаційний простір, який інтегрує традиційні ресурси з цифровими сервісами та сприяє генерації нових знань.

48. Колоскова Г. Цифрові проекти головної бібліотеки Дніпровського регіону: сучасний стан і перспективи розвитку / Галина Колоскова // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2025. – №12 (353). – С. 22-28. – Бібліогр.: с. 26-27 (19 назв).

Статтю присвячено актуальній проблемі реалізації цифрових проєктів у Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія з метою створення власних електронних інформаційних ресурсів, продуктів і послуг для кількісного, якісного, оперативного забезпечення інформаційних потреб віддалених користувачів у контексті цифровізації міста й регіону. Наголошено, що дослідження цифрових проєктів головної бібліотеки регіону є актуальним, оскільки в умовах воєнного стану установа продовжує розширювати традиційні функції сховища документів, постійно впроваджуючи цифрові технології в діяльність, зокрема для створення інформаційних ресурсів, продуктів і послуг. Визначено, що в умовах цифровізації особливого значення набуває інформаційно-технологічний напрям проєктної діяльності бібліотеки з метою створення власних електронних ресурсів і продуктів; запровадження послуг у дистанційному форматі.

49. Примак В. Бібліотека як осередок підтримки державної мови: досвід Чернігівської ОУНБ / Вікторія Примак, Катерина Райхіль // Бібліотечна планета. – Київ, 2025. – №4 (110). – С.6-8.

Проаналізовано діяльність бібліотеки щодо реалізації «Програми сприяння функціонуванню української мови як державної в Чернігівській області на 2023–2028 рр.», зокрема в контексті поповнення фонду українськомовною літературою, проведення заходів з популяризації творів українських авторів та якісних перекладів світової літератури.

50. Солоіденко Г. Бібліотеки наукових установ НАН України: трансформації і тенденції розвитку в умовах сучасних викликів / Галина Солоіденко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 157-178. – Бібліогр.: с. 173-175 (12 назв).

Досліджено стан та основні зміни, що відбулися в діяльності бібліотечної мережі НАН України за понад тридцятилітній період розвитку. Проаналізовано вплив прийнятих нормативно-правових документів і державних програм розвитку на бібліотечну сферу. Особливу увагу зосереджено на питаннях стану кадрового та матеріально-технічного забезпечення, впровадження автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем у практику роботи бібліотек наукових установ. Наголошується на здобутках і специфіці функціонування електронної інфраструктури Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника, їхній відповідальності щодо збереження культурної спадщини в умовах війни.

51. Філіна Т. В. Трансформація публічних бібліотек України у відкриті громадські простори: досвід Бібліотеки Майдану / Тетяна Вікторівна Філіна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №3. – С. 13-18. – Бібліогр.: с. 17-18 (15 назв).

У статті висвітлено вплив Революції Гідності на процеси декомунізації та деколонізації соціокультурного простору України. Показано, що ініціативи Майдану продемонстрували згуртованість українського суспільства і вплинули на трансформацію закладів культури. Бібліотечні установи перетворилися із закритих книгосховищ на осередки громадської активності. Феномен стихійної Бібліотеки Майдану, який виник як простір самоорганізації, інтелектуального

спротиву та вільного обміну думками, заклад нові стандарти людиноцентричності, клієнтоорієнтованості та багатofункціональності публічних бібліотек. Це стимулювало перетворення установ у відкриті громадські простори, започаткувало впровадження коворкінгів та хабів, стало місцем проведення волонтерських заходів, вплинуло на модернізацію приміщень. Зміни остаточно закріпили за публічними бібліотеками роль центрів розвитку територіальних громад і майданчиків реалізації громадських ініціатив.

52. Циба Л. Бібліотека як інформаційно-комунікаційний та освітянський центр громади / Леся Циба // Бібліотечна планета. – Київ, 2026. – №1 (111). – С. 23-27.

Представлено досвід діяльності публічної бібліотеки Бобровицької територіальної громади Чернігівської області в умовах війни та суспільних трансформацій. Розкрито роль бібліотеки як центру життя громади, що поєднує культурно-освітні, цифрові, соціальні та психологічні сервіси. Висвітлено напрями роботи, зокрема впровадження цифрової освіти, створення безпечних та інклюзивних просторів для дітей, реалізацію грантових проєктів і розвиток партнерської співпраці. Окреслено значення бібліотеки у згуртуванні громади та підтримці різних категорій населення.

Основні напрями бібліотечної діяльності

53. Берестов О. Стратегії та механізми впровадження технологічних інновацій у діяльність публічних бібліотек / Олександр Берестов // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №1 (354). – С. 15-20. – Бібліогр.: с. 18-19 (16 назв).

Проаналізовано стратегії та механізми впровадження технологічних інновацій у діяльність публічних бібліотек. Розглянуто головні технологічні тренди, як-от штучний інтелект, віртуальна/доповнена реальність, цифрові хаби, а також стратегії інтенсивного, інтеграційного й диверсифікаційного розвитку. Висвітлено механізми реалізації інновацій, поміж яких: управління змінами, науково-методична підтримка, підвищення кваліфікації персоналу.

54. Вовк Н. Ігровізація як інструмент віртуальної реальності у трансформації бібліотечних послуг / Наталія Вовк // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №2 (355). – С. 23-28. – Бібліогр.: с. 27-28 (10 назв).

Подано рекомендації щодо впровадження ігровізованих технологій у бібліотечну практику з урахуванням ресурсних обмежень, цифрових навичок користувачів і потреб різних цільових груп. Наголошено на важливості інноваційного підходу до діяльності бібліотек у цифрову епоху, де ігровізація та віртуальна реальність стають дієвими інструментами популяризації читання й формування стійкої читацької культури.

55. Добровольська В. В. Цифровізація культурної спадщини України в умовах воєнного стану / Вікторія Василівна Добровольська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №2. – С. 22-29. – Бібліогр.: с. 27-28 (24 назви).

Розглянуто цифровізацію культурної спадщини України в умовах воєнного стану крізь призму інформаційно-документаційної діяльності бібліотек, архівів і музеїв як ключових інституцій збереження культурної пам'яті. Актуалізовано проблему втрати та пошкодження об'єктів матеріальної й нематеріальної культурної спадщини внаслідок збройної агресії Російської Федерації та обґрунтовано цифровізацію як стратегічний інструмент їх охорони, документування і забезпечення доступу до культурних ресурсів. Наголошено на трансформації функцій закладів культури, які в умовах війни виконують роль інформаційних хабів, забезпечуючи формування цифрових колекцій, електронних репозитаріїв, онлайн-архівів і віртуальних музейних платформ.

56. Желай О. Бібліотека як центр розвитку та посилення спроможності територіальної громади / Оксана Желай, Наталія Аксьонова, Ірина Терещенко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 242-260. – Бібліогр.: с. 256-257 (7 назв).

Проаналізовано трансформаційні процеси форм і напрямів роботи бібліотек у територіальних громадах відповідно до змін користувацьких запитів через військові, соціальні, економічні, політичні процеси в Україні.

Досліджено особливості інтеграційних зв'язків бібліотек з представниками владних структур, громадських, благодійних, міжнародних організацій, розбудову цільових просторів бібліотеки на принципах інклюзивності для підвищення рівня якості бібліотечного сервісу.

57. Нудищук Г. Функціонування публічної бібліотеки у глобальному інформаційному просторі / Галина Нудищук // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №1 (354). – С. 9-14. – Бібліогр.: с. 13 (12 назв).

Розглянуто основні виклики та можливості, що постають перед бібліотечними установами в умовах формування глобального інформаційного простору й інформаційного суспільства. Визначено основні напрями адаптації публічних бібліотек до нових реалій, зокрема через упровадження інноваційних технологій, розвиток цифрових комунікацій та оновлення бібліотечної освіти. Обґрунтовано роль сучасної публічної бібліотеки як важливого соціального інституту, що сприяє інформаційній рівності, розвитку цифрової грамотності та збереженню культурної спадщини в динамічному цифровому середовищі.

58. Саган М. Виставкова діяльність Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника: сучасний стан та перспективи / Мар'яна Саган, Галина Мельник-Хоха // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Львів, 2025. – Вип. 17 (33). – С. 130-145. – Бібліогр.: с. 142-143 (11 назв).

Висвітлено особливості та специфіку виставкової діяльності у ЛННБ України ім. В. Стефаника, проаналізовано традиційні та цифрові форми її проведення, зокрема практику створення та представлення віртуальних виставок. У статті розглянутий досвід організації та проведення виставкової діяльності у Львівській національній науковій бібліотеці України імені В. Стефаника. Особливу увагу приділено цифровій компоненті як важливій формі представлення та забезпечення доступу до знань в умовах сучасних викликів, зокрема воєнного стану в Україні. Встановлено, що виставкова діяльність Бібліотеки, включаючи її цифрову компоненту, спрямована на дослідження, популяризацію та розкриття унікальних, цінних і рідкісних бібліотечних

колекцій. Доведено, що така практика є важливим інструментом презентації у науковому середовищі, особливо в умовах обмежень фізичних заходів, спричинених COVID19 та воєнним станом в Україні, забезпечуючи доступ до інформації засобами онлайн-електронних ресурсів.

59. Сватула Т. Незламна Херсонщина – незламні бібліотеки: нотатки з прифронтової області / Тетяна Сватула // Бібліотечна планета. – Київ, 2026. – №1 (111). – С. 7-12.

Висвітлено досвід діяльності публічних бібліотек правобережної Херсонщини в умовах прифронтового регіону. Розкрито напрями роботи бібліотечних колективів, які, попри воєнні виклики, реалізують освітні, культурні та соціальні проекти, підтримують громади, створюють простори для навчання, комунікації та психологічної підтримки. Окрему увагу приділено ініціативам бібліотек Херсона, Чорнобаївки та Великоолександрівської громади, що демонструють стійкість, здатність до відновлення та важливу роль бібліотек як центрів культурного життя і взаємодопомоги в умовах війни.

60. Хімейчук В. «Історичні хронографи» для бібліотекарів Івано-Франківщини / Віра Хімейчук // Бібліотечна планета. – Київ, 2026. – №1 (111). – С. 21-23.

Проаналізовано трансформацію діяльності бібліотек Івано-Франківщини в умовах воєнного стану та їхню зростаючу роль як соціокультурних інституцій, що сприяють збереженню національної пам'яті й формуванню громадянської свідомості. Висвітлено досвід реалізації освітнього проєкту «Історичні хронографи» – циклу онлайн-лекцій з історії України, розробленого для бібліотечних працівників регіону.

Формування бібліотечних фондів

61. Ганечко М. Знищена пам'ять: втрати книжкових фондів і бібліотечної інфраструктури України в умовах російського вторгнення (2022-2025) / Марина Ганечко // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №4 (357). – С. 3-5.

Наведено результати дослідження масштабів і наслідків втрат книжкових фондів, бібліотечної та видавничої інфраструктур України внаслідок російської військової агресії 2022-2025 рр. Проаналізовано історичний контекст збереження культурних пам'яток на українських землях, окреслено сучасні виклики, пов'язані з руйнуванням матеріальної та цифрової книжкової спадщини, розглянуто феномен цілеспрямованого знищення культурного надбання як воєнний злочин.

62. Наливайко О. Автоматизовані системи обліку й аналізу користування бібліотечними фондами / Орест Наливайко // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №3 (356). – С. 35-41. – Бібліогр.: с. 39-40 (26 назв).

Проаналізовано сучасний стан і тенденції розвитку автоматизованих систем обліку й аналізу використання бібліотечних фондів в Україні та за кордоном. Розглянуто основні програмні рішення, зокрема автоматизовані бібліотечні інформаційні системи (АБІС) ІРБІС, «УФД/Бібліотека», MARC-SQL, Koha, UniLib, ALEPH з акцентом на функціональних можливостях і специфіці застосування в бібліотеках. Приділено увагу практичному досвіду впровадження зазначених АБІС у закладах вищої освіти та публічних бібліотеках. Висвітлено внесок українських дослідників у розвиток теоретичних і прикладних аспектів автоматизації бібліотечних процесів. Проведено огляд міжнародних досліджень, у яких розглянуто глобальні виклики цифрової трансформації бібліотек, зокрема перехід від форматів MARC до Linked Open Data.

63. Наливайко О. О. Вплив цифровізації на поняттєву систему бібліотечної справи / Орест Олегович Наливайко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №4. – С. 31-36. – Бібліогр.: с. 35 (22 назви).

Доведено, що електронний фонд бібліотеки як підмножина бібліотечного фонду охоплює всі електронні ресурси бібліотеки, тоді як електронна колекція є підмножиною фонду, сформованою за певними критеріями. Електронний документ тлумачено як окремий інформаційний об'єкт, що потребує

забезпечення цілісності метаінформації, сумісності форматів та впровадження нових семантичних моделей бібліографічних описів.

64. Рудий Г. Київська газета «Відродження» як джерело вивчення історії Української гетьманської держави 1918 р. (з колекції українських газет періоду Української революції 1918-1921 рр., які зберігаються у фондах Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського) / Григорій Рудий, Ольга Вакульчук // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 94-111. – Бібліогр.: с. 106-108 (31 назва).

Проаналізовано матеріали газети «Відродження» як джерела з історії Української держави, визначено проблематику газетних публікацій з цього питання. Встановлено, що серед авторів домінують працівники редакції, письменники, журналісти, що свідчить про широку участь творчої інтелігенції у відродженні української державності. Висвітлено визначальні фактори, які спричинили нетривалість і нестабільність періоду існування Української гетьманської держави 1918 р.

Стародруки, рідкісні видання. Колекції, архіви

65. Ковальська Л. Організація архівного зберігання аудіовізуальних документних ресурсів: чинник соціокомунікаційних технологій / Леся Ковальська, Григорій Ковальський // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2025. – №11 (352). – С. 21-29. – Бібліогр.: с. 27-28 (19 назв).

Запропоновано концептуальне поєднання ініціативного документування із соціокомунікаційною практикою, що розглядається як новий вектор розвитку архівної справи у цифрову епоху. Наголошено, що важливим завданням архівістів є аналіз сутності й особливостей ініціативного документування як джерела формування аудіовізуальних документів, налагодженої методології опису архівних документів. З огляду на це слід розкрити особливості поняття аудіовізуальних документних ресурсів ініціативного походження та їх роль у системі соціальної пам'яті.

66. Колоскова Г. В. Електронні колекції документів як складова інформаційного простору сучасної бібліотеки / Г. В. Колоскова // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 68. – С.92-103. – Бібліогр.: с. 102 (12 назв).

Проаналізовано електронні колекції документів як складову інформаційного простору сучасної бібліотеки. Визначено основні види електронних видань, які можуть входити до складу електронної бібліотеки. Розглянуто види та особливості електронних колекцій документів на сайтах закордонних й українських бібліотечних установ. Розглянуто проекти створення електронних колекцій документів українськими бібліотеками на Національному, державному й регіональному рівнях.

67. Курило В. Систематизація підходів до класифікації документів в архівах / Василь Курило // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2025. – №10 (351). – С. 38-45. – Бібліогр.: с. 44 (7 назв).

Проведено систематизацію традиційних і сучасних підходів до класифікації документів в архівних установах. Розглянуто теоретичні основи, ручні й автоматизовані методи класифікації. Констатовано, що до традиційних методів класифікації в архівах належать ієрархічні класифікаційні системи, тематичне та функціональне групування, архівний опис. Автоматизовані методи охоплюють системи на основі правил, статистичні методи класифікації, методи машинного навчання, глибоке навчання, гібридні підходи.

68. Кусий Л. Документи та матеріали архіву «Пластовий загін “Червона Калина”, Нью-Йорк, 1925–2006 рр.» / Леся Кусий // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Львів, 2025. – Вип. 17 (33). – С. 441-462. – Бібліогр.: с. 458-459 (21 назва).

Здійснено комплексний аналіз архіву «Пластовий загін “Червона Калина”, Нью-Йорк, 1925–2006 рр.» як цілісного документального масиву, переданого фондоутворювачем у 2007 р. на постійне зберігання до відділу рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника. Розглянуто його структуру, склад, виділено основні

групи документів. Подано бібліографічний реєстр долучених до архіву книжкових, періодичних і продовжуваних видань, випущених загоном «Червона Калина» у 1947–2006 рр., які є бібліографічною рідкістю і становлять неабияку вартість не лише для історії загону «Червона Калина», але й для всього українського Пласту.

69. Лоштин Н. Архівні документи до біографії отця Петра Франца Крип'якевича (1857–1914) (за матеріалами Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника) / Назарій Лоштин // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Львів, 2025. – Вип. 17 (33). – С. 242-256. – Бібліогр.: с. 250-252 (35 назв).

Проаналізовано особові документи о. Петра Франца Крип'якевича (1857–1914), відомого представника греко-католицького духовенства Львова другої половини XIX – початку XX ст. Уперше здійснено комплексний огляд першого опису його архівного фонду, що зберігається у відділі рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника.

70. Мельник-Хоха Г. Каталогізація інкунабул у форматі MARC21 / Галина Мельник-Хоха // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2025. – №12 (353). – С. 34-41. – Бібліогр.: с. 40 (8 назв).

Статтю присвячено дослідженню специфіки каталогізації цінної колекції інкунабул Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника (ЛННБУ ім. В. Стефаника) у форматі MARC21 і забезпеченню ефективного доступу до неї. Наголошено, що в сучасному світі, який характеризується стрімкою цифровізацією та зростанням глобальних викликів і воєнних загроз, наукові бібліотеки відіграють вагомую роль у збереженні та забезпеченні доступу до культурної спадщини. ЛННБУ ім. В. Стефаника, зберігаючи унікальну колекцію інкунабул, активно впроваджує інноваційні підходи до каталогізації та репрезентації цих видань у цифровому просторі.

71. Огородник Т. «Imago Ucrainæ на картах XV-XX ст.»: ідея та основні заходи грантового проєкту / Тарас Огородник, Надія Попадюк, Галина Мельник-

Хоха // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2025. – №11 (352). – С. 13-19. – Бібліогр.: с. 17-18 (22 назви).

Проаналізовано особливості реалізації започаткованого 2025 р. у Львівській національній науковій бібліотеці України імені В. Стефаника (ЛННБ України ім. В. Стефаника) грантового проєкту «Imago Ucrainæ на картах XV-XX ст.» — від ідеї до основних заходів із втілення в життя. Констатовано, що культурно-мистецький проєкт має особливе значення для бібліотеки, оскільки дає змогу ефективно розкрити картографічний фонд, в якому міститься чимало унікальних, рідкісних і цінних пам'яток, що становлять національне культурне надбання. Наголошено, що картографічні документи мають високий потенціал для посилення інформаційного спротиву ворожій пропаганді в сучасній російсько-українській війні. Зауважено, що успішне втілення проєкту сприятиме розвінчуванню наративів російської пропаганди, а також суттєвому розширенню культурно-просвітницьких послуг бібліотеки, підвищенню рівня та оперативності бібліотечно-інформаційного обслуговування.

72. Різун Н. Архів Юліана Опільського у фондах відділу рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника / Назар Різун // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Львів, 2025. – Вип. 17 (33). – С. 257-272. – Бібліогр.: с. 267-269 (40 назв).

Висвітлено структуру та зміст особового архівного фонду визначного українського письменника і педагога Юрія Львовича Рудницького (псевдо – Юліан Опільський) (1884–1937). Документальну спадщину літератора зібрала воедино його донька Анна Рудницька, а до відділу рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника передав у 2023 р. відомий колекціонер, науковець та економіст Степан Антонович Давимука.

73. Ткаченко Н. Електронні архіви в умовах інформаційного суспільства: виклики організації, збереження та доступу / Наталія Ткаченко // Наукові праці

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 402-420. – Бібліогр.: с. 416-417 (13 назв).

Розглянуто сучасний стан розвитку електронних архівів в Україні в контексті формування інформаційного суспільства. Проаналізовано нормативно-правові засади функціонування електронного документообігу, визначено базові поняття «електронний архів» та «електронний архівний документ». Узагальнено досвід реалізації державних, регіональних і галузевих ініціатив, зокрема пілотного проєкту «e-Архів», діяльності Державного архіву Київської області. Окрему увагу приділено ролі приватних технологічних компаній у створенні корпоративних сховищ, що сприяють формуванню комплексного цифрового архівного середовища.

Інформаційне обслуговування. Сучасні технології в обслуговуванні користувачів

74. Бондаренко В. Використання мобільних застосунків на основі технології штучного інтелекту в системі сучасного бібліотечного обслуговування: можливості, практика та перспективи / Вікторія Бондаренко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 256-275. – Бібліогр.: с. 270-271 (18 назв).

Досліджено роль штучного інтелекту в трансформації бібліотечного обслуговування, зокрема в контексті розвитку мобільних застосунків. Встановлено, що інтеграція ШІ сприяє перетворенню бібліотек у сучасні інформаційні сервісні центри з високим рівнем персоналізації, інтерактивності та доступності. Виокремлено три ключові напрями, що є найбільш перспективними «мобільному» втіленні: інформаційний пошук, персоналізація та комунікація. З'ясовано, що використання ШІ відкриває нові можливості класифікації та організації бібліотечних ресурсів та фондів. Окреслено в цьому контексті перспективні можливості ШІ: автоматична тематична класифікація, семантичний аналіз, обробка природної мови, автоматичне створення тегів та метаданих, класифікація за типами ресурсів.

75. Донський Б. Диференційоване обслуговування користувачів з особливими потребами у бібліотеках: досвід війни / Богдан Донський // Бібліотечний вісник. – 2026. – № 1. – С. 36-45. – Бібліогр.: с. 70-72 (23 назви).

Визначено особливості диференційованого обслуговування користувачів з особливими потребами в умовах воєнного часу, вдосконалено наявні теоретичні підходи до тлумачення диференціації підходів з надання інформаційних послуг бібліотечними установами. Розглянуто найуспішніші кейси українських бібліотек. Інклюзивна компетентність бібліотечного працівника у диференційованому обслуговуванні користувачів бібліотеки є однією з ключових навичок, необхідних для функціонування безбар'єрного простору.

76. Думанський Н. О. Інформаційне обслуговування користувачів бібліотек України з пошуку та аналізу наукових публікацій / Нестор Остапович Думанський // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2026. – №1. – С. 46-51. – Бібліогр.: с. 50-51 (21 назва).

Встановлено, що інформаційне обслуговування в бібліотеках перебуває на етапі фундаментальної трансформації, де установа перетворюється на аналітичний хаб. Для успішного розвитку рекомендовано інвестувати в ШІ-грамотність персоналу, розбудовувати екосистему відкритої науки через інституційні репозитарії та інтегрувати просунуті інструменти візуалізації даних у повсякденну практику. Майбутнє бібліотек залежить від ефективного поєднання людської експертизи з потужністю штучного інтелекту.

77. Литвин С. Сучасне обслуговування користувачів наукових бібліотек України та перспективи розвитку з урахуванням впровадження штучного інтелекту / Сергій Литвин // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 233-255. – Бібліогр.: с. 248-251 (24 назви).

Розглянуто сучасний стан, виклики та перспективи розвитку наукових бібліотек України в умовах цифрової трансформації та впровадження технологій штучного інтелекту (ШІ). Проаналізовано зміни у формах обслуговування користувачів, перехід від традиційної моделі доступу до ресурсів

до інтерактивної, персоналізованої взаємодії. Визначено основні напрями використання ШІ у бібліотечній сфері: автоматизація класифікації та систематизації фондів, персоналізовані рекомендаційні сервіси, впровадження чат-ботів і віртуальних помічників. Звернуто увагу на ризики алгоритмічної упередженості, захист персональних даних і потребу у формуванні нормативної бази для впровадження інтелектуальних систем.

78. Прокопенко Л. І. Мобільні застосунки як інструмент оптимізації онлайн-обслуговування бібліотек та забезпечення інформаційних потреб користувачів / Людмила Іванівна Прокопенко, Юрій Іванович Горбань // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №4. – С. 89-96. – Бібліогр.: с. 94-95 (25 назв).

Розглянуто теоретико-практичні аспекти використання мобільних застосунків як інструментів оптимізації онлайн-обслуговування бібліотек та забезпечення інформаційних потреб користувачів в умовах цифровізації; виявлено, що використання мобільних застосунків у бібліотечній галузі розглядається як перспективний та дієвий засіб забезпечення доступу користувачів до інформаційних ресурсів, що сприяє оптимізації процесів бібліотечного онлайн-обслуговування та популяризації діяльності бібліотек. З'ясовано, що мобільні застосунки як інноваційна форма бібліотечного обслуговування забезпечують користувачам вільний доступ до електронних ресурсів і колекцій, задовольняючи їх інформаційні потреби. Мобільні застосунки в бібліотеках є ключовим інструментом для оптимізації онлайн-обслуговування та забезпечення різноманітних інформаційних потреб користувачів.

Організація електронних бібліотечних ресурсів

79. Гончаров Д. Використання штучного інтелекту в бібліотеках України: досвід, ставлення й етичні виклики (за результатами опитування українських бібліотечних фахівців) / Дмитро Гончаров // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №1 (354). – С. 20-25. – Бібліогр.: с. 25 (6 назв).

Наведено результати опитування українських бібліотечних фахівців щодо досвіду опанування й використання технологій штучного інтелекту (ШІ), а також ставлення до цих інструментів. Зроблено висновок, що 73% респондентів мають досвід використання ШІ, але працювали з ним здебільшого епізодично. Найбільшу зацікавленість і досвід застосування ШІ демонструють керівники бібліотек, проте потребують глибших теоретичних знань технології; бібліотекознавці виявляють обережність і брак практичного досвіду, тоді як бібліотекарі-практики переоцінюють власні компетентності щодо роботи з ШІ.

80. Горовий В. Перспективи бібліотечного управління державними електронними інформаційними ресурсами / Валерій Горовий // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 75. – С. 9-22. – Бібліогр.: с. 19-20 (9назв).

Висвітлено основні фактори розвитку сучасної державності пов'язані з принципово новим етапом технологічної революції, відображеної в електронних інформаційних технологіях. Проникнення цих технологій в усі сфери суспільного життя, завоювання ними безумовного лідерства в реалізації основних напрямів поступу людства, включно із суттєвим оновленням соціальної структури, відбувається під впливом активної глобалізації. При цьому глобалізаційні процеси стають одним із орієнтирів еволюції державності. Важливим фактором розвитку сучасної держави є наявні у фондах її бібліотек та інших установ напрацьовані попередніми поколіннями інформаційні ресурси.

81. Передерій І. Г. Інтероперабельність цифрових архівів і бібліотек як основа збереження національної пам'яті / І. Г. Передерій, Р. В. Гула // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 68. – С.55-68. – Бібліогр.: с. 64-66 (26 назв).

Статтю присвячено інтероперабельності як основі цифрових архівних, бібліотечних і музейних інфраструктур, що забезпечують збереження й доступність національної культурної пам'яті. Розглянуто українські й міжнародні практики: Europeana, DPLA, FamilySearch, Ягеллонська ЦБ,

DigitalNZ, LivArch, «Україніка» тощо. Обґрунтовано, що інтегрованість — не лише технічна передумова, а й стратегічний ресурс захисту культурної ідентичності та інформаційного суверенітету України в умовах війни.

Методичне забезпечення бібліотечної діяльності. Інноваційна діяльність

82. Головач Н. Інноваційна діяльність бібліотек України в умовах воєнного стану / Наталія Головач // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 112-132. – Бібліогр.: с. 124-128 (24 назви).

Висвітлено роботу бібліотек України, які трансформуються з традиційних сховищ інформації у багатофункціональні інноваційні медіацентри та інформаційно-культурні хаби. Ця трансформація зумовлена необхідністю не лише модернізації послуг, а й адаптації до нових викликів, зокрема воєнного стану. Основними напрямками інноваційної діяльності бібліотек стали цифровізація послуг, а саме впровадження буктрейлерів, подкастингу, віртуальних виставок тощо, що розширює доступ до інформації та залучає нових користувачів; проєктний менеджмент, що дає змогу залучати ресурси для відновлення фондів і розробки актуальних послуг завдяки грантовій діяльності; психосоціальна підтримка, оскільки нині бібліотеки стали просторами для бібліотерапії, психологічної допомоги та підтримки ментального здоров'я населення; культурна стійкість, адже бібліотеки зміцнюють свою роль як важливі центри культурної та інформаційної стабільності в умовах воєнного стану та цифрової трансформації.

83. Горбань Ю. І. Інноваційна модель науково-інформаційного забезпечення користувачів університетської бібліотеки / Юрій Іванович Горбань, Юлія Олександрівна Куліш // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2026. – №1. – С. 23-30. – Бібліогр.: с. 28-29 (15 назв).

Обґрунтовано необхідність оновлення підходів до обслуговування користувачів університетських бібліотек у контексті трансформації наукової комунікації. Автором запропоновано інноваційну модель, що базується на інтеграції таких компонентів: єдиний доступ до цифрових ресурсів; підтримка відкритої науки та персоналізований сервіс; розвиток цифрової грамотності користувачів; аналітичний супровід досліджень.

84. Дубова С. В. Визначення рівня зрілості кіберосвіти в Україні: методологічний підхід / Світлана Володимирівна Дубова, Оксана Володимирівна Матвієнко, Наталія Володимирівна Парченко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №2. – С. 61-68. – Бібліогр.: с. 67 (13 назв).

Охарактеризовано методологію Агенції ЄС з питань кібербезпеки (ENISA), запропоновану для оцінювання рівня зрілості кібербезпекової освіти. Запропоновано авторське бачення етапності національної адаптації методології ENISA, що включає інтеграцію експертних інтерв'ю, аналіз нормативних документів та інструментів оцінювання освітніх результатів. Це створює підґрунтя для розроблення національної моделі оцінювання кіберзрілості освіти. Запропоновано інтерпретацію кіберосвіти як цифрової платформи соціокультурної взаємодії, що формується на перетині освіти, цифрових компетентностей та громадянської активності.

85. Курасова С. Цифровізація бібліотек: проблеми, перспективи та інноваційні підходи до збереження нематеріальної культурної спадщини / Сніжана Курасова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2025. – Вип. 76. – С. 133-146. – Бібліогр.: с. 142-143 (11 назв).

Здійснено огляд основних викликів, з якими стикаються бібліотеки в процесі збереження нематеріальної культурної спадщини (НКС) в умовах цифрової трансформації, а також окреслено напрями подолання цих проблем. Передусім проаналізовано ключові бар'єри: цифровий розрив між регіонами та користувачами, недостатнє оснащення (комп'ютери, пристрої для

оцифрування), дефіцит кваліфікованих фахівців, обмеженість фінансових ресурсів. Наголошено на проблемах цифрового збереження НКС – авторські права, конфіденційність, культурна чутливість смислових шарів традицій. Досліджено потенціал сучасних технологій, таких як штучний інтелект, віртуальна й доповнена реальність (VR/AR), блокчейнта 3D-відео, у реконструкції, інтерпретації, захисті й візуалізації елементів нематеріальної спадщини. Показано, як VR/AR можуть забезпечити глибоке залучення аудиторії до обрядових практик, ремесел, музичних традицій, навіть коли фізичне відтворення неможливе.

86. Матвієнко О. Екосистемний підхід: виявлення методологічного потенціалу в бібліотечній теорії та практиці / Оксана Матвієнко, Михайло Цивін // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №2 (355). – С. 10-16. – Бібліогр.: с. 14-15 (20 назв).

Досліджено методологічний потенціал терміна «екосистема» в контексті бібліотечної теорії та практики. Проаналізовано основні підходи до застосування екосистемної моделі в соціогуманітарних та управлінських науках. Зауважено про дискусійність протиставлення системного й екосистемного підходів. Обґрунтовано доцільність перенесення екосистемного підходу на бібліотечну діяльність, з урахуванням її динаміки, мережевої взаємодії й інтеграції в креативне середовище.

87. Шматько О. «Мандрівний методбус» – проєкт, що єднає бібліотечну спільноту громад Львівщини / Олена Шматько, Галина Максимчук // Бібліотечна планета. – Київ, 2025. – №4 (110). – С.18-21.

Репрезентовано результати роботи в проєкті «Мандрівний МетодБус», мета якого полягає в обміні кращим досвідом роботи БібліоХабів цифрової освіти та тренерськими лайфхаками, запозичення інноваційних послуг, опанування сучасних програм та сервісів для ефективного обслуговування користувачів, створення якісного цифрового контенту.

88. Шурубенко О. Бібліотеки Чернігівщини: інновації в часи війни / Ольга Шурубенко // Бібліотечна планета. – Київ, 2025. – №3 (109). – С.19-21.

Досліджено, що вже кілька років одним із найбільш значущих напрямів інноваційної роботи бібліотек Чернігівщини є проєктна діяльність, яка дозволяє впроваджувати нові технології, покращувати послуги та трансформувати книгозбірні відповідно до потреб сучасних користувачів. За допомогою проєктної діяльності заклади області змогли осучаснити свої простори, зробили їх більш привабливими для відвідувачів, оновили комп'ютерну техніку, поповнили фонди цікавою популярною літературою, запровадили нові послуги.

Бібліографознавство

89. Головащук А. Українські періодичні видання: історико-бібліографічний аспект / Антоніна Головащук // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №2 (355). – С. 42-49. – Бібліогр.: с. 48 (24 назви).

Проаналізовано бібліографічні покажчики української періодики, здійснено вибірковий огляд видань. Увагу зосереджено на державних ретроспективних бібліографічних посібниках, каталогах журналів і газет, історико-бібліографічних дослідженнях. Розглянуто бібліографічні покажчики різних галузей знань, видання регіонального характеру, української еміграційної преси, окреслено їхню тематику та змістове наповнення. Висвітлено історіографію й проблематику специфічного жанру бібліографічного посібника, здійснено історико-бібліографічне узагальнення та визначено роль і місце покажчиків часописів як важливої джерельної бази українознавчих досліджень.

90. Курганський І. Цифровий репозитарій бібліотеки закладу вищої освіти: підходи до менеджменту якості й ефективності функціонування / Іван Курганський // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №2 (355). – С. 16-22. – Бібліогр.: с. 20-21 (21 назва).

Досліджено підходи до менеджменту якості й ефективності функціонування цифрового репозитарію бібліотеки закладу вищої освіти (ЗВО). Наголошено, що завдання цифрового репозитарію з надання відкритого доступу до дослідницьких даних, забезпечення університетської академічної спільноти ресурсами на допомогу освітній і науково-дослідній діяльності безпосередньо пов'язано із загальним менеджментом якості. Узагальнено чинні підходи до

застосування загального управління якістю функціонування цифрового репозитарію бібліотеки ЗВО. Розглянуто принципи забезпечення якості надання послуг і доступу до цифрових фондів в архівних установах, що можуть бути застосовані до функціонування цифрового репозитарію бібліотеки ЗВО.

91. Муклімбаєва О. Дослідження тематичної спрямованості публікацій у науковій періодиці України 2024 року за розділами УДК / Ольга Муклімбаєва // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №3 (356). – С. 3-11. – Бібліогр.: с. 10 (8 назв).

Подано результати бібліометричного аналізу напрямів наукових досліджень в Україні за розділами УДК за 2024 р. на основі бази даних державної бібліографії «Літопис журнальних статей». Констатовано, що однойменний показник посідає вагомe місце в системі державного бібліографічного інформування й містить аналітичну бібліографічну інформацію щодо статей, документальних матеріалів, творів художньої літератури, опублікованих у періодичних (крім газет) і продовжуваних виданнях, що друкуються на підконтрольній Україні території.

92. Рибчинська Н. Бібліографія у науковій спадщині Миколи Чайковського (1887–1970) / Наталія Рибчинська // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Львів, 2025. – Вип. 17 (33). – С. 3-20. – Бібліогр.: с. 15-17 (22 назви).

Висвітлено бібліографічну спадщину відомого українського математика, педагога, дійсного члена Наукового товариства імені Шевченка у Львові Миколи Чайковського (1887–1970), яка посідає вагомe місце в його науковому доробку. Він є укладачем перших в Україні бібліографічних посібників у галузі природничих наук: рекомендаційного показника з математики для самоосвіти (Львів, 1910); двох показників змісту «Збірника Математично-природописно-лікарської секції Наукового товариства імені Шевченка» (Львів, 1910; 1927); «Української математичної наукової бібліографії» (Одеса, 1931).

93. Вовк Н. С. Буктрейлер як ефективна форма інтеграції книжкової промоції в соціальні мережі / Н. С. Вовк, О. М. Хоміцька // Вісник Харківської державної академії культури. – Харків, 2025. – Вип. 68. – С.173-186. – Бібліогр.: с. 184-185 (13 назв).

Статтю присвячено дослідженню відомого інструменту популяризації читання — буктрейлера — в умовах цифровізації суспільства та трансформації комунікаційних технологій. Особливу увагу приділено використанню соціальної мережі «ТікТок» як ефективної платформи для просування книжкової продукції серед молодіжної аудиторії. Визначено ключові особливості створення буктрейлерів, окреслено їхнє функціональне призначення у візуальній комунікації, а також подано типологію буктрейлерів з огляду на цільові сегменти. Проаналізовано результати впровадження буктрейлерів у TikTok, наведено кількісні показники залучення аудиторії, взаємодії з контентом та потенціал для подальшого розвитку читацьких практик.

94. Габор В. Чеськомовні часописи Карпатської України 1938-1939 рр.: тематичні пріоритети й авторське коло / Василь Габор // Пресознавство. – Львів, 2025. – Вип. 6. – С. 46-64. – Бібліогр.: с. 61-62 (15 назв).

Здійснено дослідження чотирьох чеськомовних часописів Карпатської України: «Karpato-Ukrajins'ka Presa» (1939), «Karpato-Ukrajinská Svoboda» (1939), «Přehledy z Karpatské Ukrajiny» (1939) та «Ukrajinské Aktuality» (1938–1939), які раніше не були об'єктом спеціального аналізу українських дослідників через відсутність у вітчизняних бібліотеках. З'ясовано, що всі чотири часописи виступали за зближення чеської та карпатоукраїнської спільнот у федеративній Чехо-Словацькій республіці, висвітлюючи історію Карпатської України, діяльність її уряду, вибори до першого сойму та процес розбудови регіону за активної участі чеської національної меншини.

95. Лоцинська Н. Формування культури читання в Україні: історичний екскурс / Наталія Лоцинська // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №2 (355). – С. 3-10. – Бібліогр.: с. 8-9 (21 назва).

Розглянуто аспекти «українського читання» в контексті вивчення особливостей культури читання загалом. Це поняття розглянуто як специфіка читання не лише українцями, а саме українською мовою. Визначено, що українські тексти характеризуються певними особливостями, пов'язаними з умовами щоденного побуту, державної, освітньої, видавничої, бібліотечної політики, а також актуальними для нашої країни проблемами, віддзеркаленими в різних за обсягом, тематикою, змістом і призначенням текстах. З огляду на це «українське читання» має властивий тільки йому набір ознак, історично та ментально сформований комплекс яких відрізняє цей вид читання від читання в інших країнах.

96. Мовна М. Видання серії «Мемуарна Бібліотека Наукового товариства імені Шевченка» (1995–2001) як документальне джерело до новітньої історії України / Маріанна Мовна // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Львів, 2025. – Вип. 17 (33). – С. 92-112. – Бібліогр.: с. 106-108 (37 назв).

Розкрито видавничу активність книжкової серії «Мемуарна Бібліотека НТШ» (1995–2001), що її видавала Історично-філософська комісія товариства у межах п'ятого етапу відродження матірнього НТШ в Україні. Проаналізовано публікації друкованої продукції видавців, що поставили собі за мету оприлюднювати джерела до новітньої історії України, всебічно висвітлюючи науковий та науково-популярний мемуарний дискурс і простежуючи тяглість видавничих традицій від минулого до сучасності.

97. Нагорняк М. Часопис «Радіо. Мовлення. Слухання. Техніка. Аматорство» та його роль у становленні українського радянського радіомовлення 30-х – початку 40-х рр. ХХ століття / Майя Нагорняк // Пресознавство. – Львів, 2025. – Вип. 7. – С. 101-112. – Бібліогр.: с. 119-120 (16 назв).

Здійснено спробу детально вивчити таке медійне явище вказаного періоду, як радіопреса, та її роль у суспільно-політичних процесах на теренах радянської України 30-х – початку 40-х років ХХ ст. Часопис «Радіо. Мовлення. Слухання. Техніка. Аматорство» як основне спеціалізоване видання про радіо України

відіграв подвійну роль: він був політичним рупором радянської влади й засобом комунікації для різних категорій слухачів. У такий спосіб було започатковано випуск фахової літератури для спеціалістів і аматорів радіосправи.

98. Серeda О. Часопис «Ілюстровані Вісті» (1940–1941 рр.): візуальна хроніка українського літературно-мистецького життя / Оксана Серeda // Пресознавство. – Львів, 2025. – Вип. 6. – С. 105-123. – Бібліогр.: с. 118-119 (24 назви).

Вивчено історію та обставини функціонування літературно-мистецького журналу «Ілюстровані Вісті» під час німецької окупації, висвітлено склад редакційного колективу та коло співробітників видання, охарактеризовано структуру та художнє оформлення. Проаналізовано контент часопису з реєструванням усіх прізвищ дописувачів та редакційних статей; переглянуто словники прихованих імен з метою розкриття псевдонімів і криптонімів авторів; віднайдено та опрацьовано праці про культурне життя та видавничу діяльність українців у 1939–1944 рр. в умовах німецької окупації; вивчено спогади безпосередніх учасників українського пресовидавничого процесу того часу.

99. Ситник В. Ринок електронних та аудіокниг в Україні: основні тенденції (2022-2025) / Віктор Ситник, Віктор Шпак // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2026. – №3 (356). – С. 11-17. – Бібліогр.: с. 15-16 (32 назви).

Констатовано, що динаміка цифрових видавничих проєктів в умовах повномасштабної війни, міграційних процесів і трансформації читацьких практик зумовила зростання ролі електронних й аудіоформатів у структурі книжкового ринку України. Розглянуто зміни в кількості та функціоналі агрегаторів електронних й аудіокниг, насамперед моделей продажу й доступу до контенту, а також тенденції розвитку мультиплатформних рішень. З'ясовано, що ринок електронних та аудіокниг в Україні нині перебуває у фазі структурного зміцнення: від кількісного розширення до поступового вдосконалення бізнес-моделей і користувацького досвіду.

100. Хома І. Я. Профспілкова преса як форма організаційно-управлінської документації (на прикладі українських товариств «Зоря» та «Сила») / Іван

Ярославович Хома // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Київ, 2025. – №4. – С. 81-88. – Бібліогр.: с. 87 (24 назви).

Установлено, що профспілкова преса була важливим інструментом управління, комунікації та самоорганізації українських товариств Львова, сприяла формуванню колективної ідентичності та забезпечувала стабільність функціонування організацій в умовах соціально-економічних і політичних трансформацій.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Аксьонова Н. 56
Ауліна О. 1
- Балицький П. (31)
Бачинська Н. 8
Берестов О. 53
Бондаренко В. 74
Борович Б. О. (33)
Булахова Г. 37, 45
- Вакульчук О. 64
Вовк Н. 54, 93
- Гайван А. 17
Галицька С. 34
Ганечко М. 61
Гарагуля С. 3, 46, 47
Гах І. 35
Головач Н. М. 36, 82
Головащук А. 89
Гончаров Д. 79
Горбань Ю. 4, 78, 83
Горовий В. 5, 80
Гриджук О. 18
Гришин В. 9
Гула Р. В. 81
- Габор В. 94
- Давимука С. А. (72)
Демчук Н. 27
Денис І. 18
- Добровольська В. В. 55
Донський Б. 75
Драпалюк Д. М. 2, 19
Дубас Т. 37
Дубова С. В. 84
Дубровіна Л. 32
Думанський Н. О. 76
- Єндик Д. Ю. 15
- Жабін О. 7
Желай О. 56
- Заєць О. 25
Залєвська А. 38
Збанацька О. М. 6
Зубарева М. А. 14
- Квіквінія А. 27
Кірішева О. 26
Ковальська Л. 65
Ковальський Г. 65
Колоскова Г. 48, 66
Копанєва В. 7
Костенко Л. 7
Крип'якевич П-Ф. (69)
Куліш Ю. О. 83
Кунанець Н. 27
Курасова С. 85
Курганський І. 90
Курило В. 67
Кусий Л. 68

Литвин С. 77
Лісова І. 39
Лоштин Н. 69
Лощинська Н. 31, 95
Лугова Л. 28

Максимчук Г. 87
Мартиненко Я. Ю. 40
Матвієнко О. 84, 86
Мельник-Хоха Г. 58, 70, 71
Мовна М. 96
Моршна Н. 41
Мудроха В. 20
Муклімбаєва О. 91

Нагорняк М. 97
Наливайко О. 62, 63
Ніколайчук А. 42, 43
Новальська Т. 4
Нудищук Г. 57

Огородник Т. 71
Онищенко О. 32
Опанасенко В. В. 21, 22
Опірський М. Ю. 10

Парченко Н. В. 84
Передерій І. Г. 81
Попадюк Н. 71
Примак В. 49
Прокопенко Л. І. 78
Прокопенко Н. 20

Райхіль К. 49
Рибчинська Н. 92
Різун Н. 72
Розколупа Н. 11
Рудий Г. 64
Рудницька А. (72)
Рудницький Ю. Л. (72)
Румик Д. 29

Саган М. 58
Салата Г. 8
Сватула Т. 59
Сербін О. 30
Середа О. 98
Сєдих В. Б. 33
Ситник В. 99
Солоіденко Г. 50
Стадник Ю. 12, 13

Терещенко І. 56
Ткаченко Н. 73

Федорук О. М. 14
Філіна Т. В. 51

Химиця Н. О. 15
Хімейчук В. 60
Хома І. Я. 100
Хоміцька О. М. 93

Циба Л. 52
Цивін М. 86

Чайковський М. (92)

Чередник Л. А. 16

Шаповал А. 32

Шаповал М. 23

Шевченко О. 44

Шлапак Ю. 45

Шматько О. 87

Шпак В. 99

Шурубенко О. 88

Щербацький Т. (25)

Янчуков О. М. 24

Яременко Л. М. (32)

ПОКАЖЧИК БІБЛІОТЕК

Бібліотека Майдану.....	51
Бібліотека митрополита Тимофія (Щербацького)	25
Британська бібліотека.....	34
Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія	48
Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника.....	20, 50, 58, 68, 69, 70, 71, 72
Львівська обласна бібліотека для дітей.....	28
Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка	22
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.....	25, 32, 50
Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.....	30
Національна наукова медична бібліотека України.....	26
Національна центральна бібліотека Флоренції.....	37
Одеська національна наукова бібліотека	22
Польська медична бібліотека імені професора Збігнева Реліги.....	26
Президентська бібліотека Олусегуна Обасанджо.....	42
Публічна бібліотека Буена-Віста.....	22
Публічна бібліотека імені Лесі Українки.....	22
Публічна бібліотеки Медісона.....	22
Публічна бібліотеки Сіетла.....	22